

Skvělá databáze na obzoru - kde vzít peníze?

BLANKA KONVALINKOVÁ

Krajská vědecká knihovna v Liberci, Liberec

konvalinkova@kvkli.cz

INFORUM 2010: 16. konference o profesionálních informačních zdrojích

Praha, 25.- 27. 5. 2010

Abstrakt

Krajská vědecká knihovna v Liberci se snaží rozšiřovat okruh elektronických databází. Není to ale vždycky snadné, vzhledem k finančním možnostem. V omezeném rozpočtu knihovny se s nemalými náklady na nákup databáze mnohdy nepočítá. Proto přicházejí na řadu jiné zdroje financí – grantové programy, nadace, sponzoři, banky, pojišťovny, firmy a společnosti. Je nutné oslovit a zaujmout tyto subjekty, aby přispěly na zakoupení databáze. Není to jednoduché, ale jde to.

V červenci roku 2009 jsem se stala ředitelkou Krajské vědecké knihovny v Liberci. Jako jeden z úkolů jsem si stanovila rozšíření množství elektronických zdrojů v knihovně a větší nabídku pro uživatele.

Do té doby jsme byli zapojeni pouze do konsorcií knihoven v rámci projektu VISK8, odebíráme české databáze jako jsou Anopress (databáze plných textů článků z českých novin), ASPI (databáze právnických informací) a máme vstup do České tiskové kanceláře (infobanka ČTK). Kromě českých informačních zdrojů měli naši uživatelé možnost vstupu do databází EBSCO a OCLC. Až do loňského roku byly tyto databáze financovány v rámci dlouhodobých projektů, krajské knihovny do nich tedy měly přístup zdarma, od letošního roku se situace změnila – v rámci projektu INFOZ musí knihovny uvedené databáze částečně zafinancovat. Dva roky u nás úspěšně funguje databáze LibraryPressDisplay.

Dala jsem podnět k vytvoření několika odborných týmů v naší knihovně, jedním z těchto týmů je i pracovní skupina pro databáze. Úkolem této skupiny je sledovat nabídku databází a vybírat ty, které by mohly být pro naši knihovnu zajímavé, vzhledem ke složení našeho fondu, ke specializaci (sklo, textil) a hlavně zajímavé pro naše uživatele. Vedoucí skupiny pak vytipuje databázi, u které požádáme o zkušební bezplatný provoz. Právě na základě poznatků z loňského Infora jsme takto nadšeně zpřístupnili v knihovně databázi Ebrary. Velké množství zájemců o tuto databázi nás mile překvapilo, bohužel vzhledem k vysoké ceně jsme nakonec k jejímu zakoupení nepřikročili.

Krajská vědecká knihovna v Liberci je veřejná knihovna, plní funkci regionální a městské knihovny. Zároveň slouží i studentům Technické univerzity v Liberci, kteří ji i přesto, že mají nedaleko naší budovy svou knihovnu, velice rádi využívají.

Na ně jsme mysleli, když jsme vybírali databázi, která by se mohla hodit pro studenty a pedagogy, pracovníky v oboru sklářství, bižuterie, designu, architektury. Vytipovali jsme si databázi **Art Full Text**, která se nám zdála být vhodná právě pro tyto skupiny uživatelů. Věděli jsme, že v našem regionu ji žádná z odborných institucí nevlastní. Požádali jsme Albertinu icome o zkušební bezplatný přístup a databázi si vyzkoušeli. Ohlasy byly kladné, tudíž rozhodnutí znělo databázi zakoupit.

A teď nastala hlavní část našeho, tedy mého, úkolu - kde vzít peníze? Knihovna ve svém rozpočtu v té době skutečně neměla požadovaných téměř 70 000,-Kč na předplatné této databáze. Navíc na podzim loňského roku jsme už věděli, že rozpočet na rok 2010 bude podstatně krácen, ani situace v loňském roce nebyla nijak růžová, rozhodně ne tak, abychom si mohli dovolit zakoupit poměrně drahou databázi z běžného rozpočtu, nedostávalo se nám tehdy ani financí na zahraniční tištěné publikace.

O to více jsem usilovala o získání financí z jiných zdrojů. V srpnu 2009 jsem oslovila nejprve ústně našeho dlouholetého „partnera“, který knihovnu podpořil naposledy v roce 2004, kdy poskytl prostředky na vznik publikace romské autorky a v roce 2007, kdy se finančně spolupodílel na vydání česko-německé publikace Ještědské květy, antologii německých autorů z Liberce. Oslovila jsem **Nadaci Preciosa v Jablonci nad Nisou**.

Jednala jsem s panem ředitelem, který si nechal poslat veškeré informace o databázi (v tomto směru jsem tehdy úzce spolupracovala s pracovníky Albertiny icome), cenovou kalkulaci a nástin možného uplatnění v knihovně. Začátkem září 2009 jsem poslala písemnou žádost Nadaci Preciosa, kde jsem vyčíslila cenové náklady, popsala obsah databáze, její využitelnost a užitečnost pro celý region. Zároveň jsem přislíbila možnost zviditelnění Nadace Preciosa v souvislosti s touto databází: propagaci nadace na webových stránkách, tiskovou zprávu, zveřejnění o nákupu na stránkách regionálního tisku, veřejnou prezentaci databáze za účasti novinářů.

Pan ředitel si vyžádal ještě přesnější specifikaci databáze, aby s ní mohl obeznámit ostatní členy správní rady. Měli jsme radost, když 16. září byla naše žádost schválena. Tím ovšem jednání s institucemi nekončilo. Protože Krajská vědecká knihovna v Liberci je příspěvkovou organizací Libereckého kraje, musí nám každý účelově určený finanční dar schvalovat Rada Kraje. Proto jsme ještě před podepsáním smlouvy s Nadací Preciosa o toto schválení požádali a souhlas s přijetím finančního daru obdrželi.

Pak už bylo jednoduché databázi Art Full Text objednat a zaplatit fakturu na roční předplatné.

Na 14. prosince 2009 jsme pozvali studenty, veřejnost, novináře a samozřejmě i ředitele Nadace Preciosa na veřejnou prezentaci databáze Art Full Text. Tomu předcházelo oznámení veřejnosti formou letáků a informace na našich webových stránkách, tisková zpráva zaslaná médiím, pozvánka zástupcům Nadace, pozvánka zveřejněná v elektronickém zpravodaji Technické univerzity v Liberci T-Uni. Oznámení o akci vyšlo v deníku MFDnes den před jejím konáním.

V úvodu prezentace dostal prostor ředitel Nadace Preciosa, který objasnil, proč k zakoupení databáze a k finančnímu příspěvku došlo – důvodem byla i vůle podpořit vzdělávací funkci Krajské vědecké knihovny. Databázi pak podrobně ukázala všem zúčastněným vedoucí služeb. Otázky novinářů z Českého rozhlasu 1, televize RTM a MFDnes se zaměřovaly spíše na proces získání financí na databázi, otázky studentů a vyučujících pak směřovaly spíše k obsahu databáze a jejímu využití. Účastníci si z této akce odnesli nejenom poznatky o databázi, ale i drobné reklamní předměty (bločky, tužky, tašky), které nám věnovala Albertina icome. Fotografie a text pozvánky si můžete prohlédnout na adrese: <http://www.kvkli.cz/cz/akce-v-knihovne/art-fulltext--850.html>

Text o zakoupení databáze Art Full Text vyšel v časopisu Světlik, č. 35, 1/2010 na straně 2 v článku „E jako elektronické zdroje“ <http://www.kvkli.cz/cz/region/svetlik-r18.html>, logo Nadace Preciosa je zveřejněno na webu knihovny v rubrice Naši sponzoři a mediální partneři <http://www.kvkli.cz/cz/sluzby/nasi-sponzori-s21.html>.

Nadaci Preciosa zasíláme pravidelně přehledy o využití databáze, statistické údaje s komentářem. Od prosince 2009 jsme registrovaným čtenářům umožnili prohlížení databáze z domova díky vzdálenému přístupu.

Tento způsob získávání finančních prostředků pro nákup databáze vyžaduje ze strany žadajícího určitou odbornost, důslednost a trpělivost, neboť celý proces od vytipování „skvělé databáze“ až k samotné realizaci jejího nákupu trvá poměrně dlouho, v našem případě od srpna 2009 do začátku prosince 2009. Ale 70 000,- Kč je poměrně vysoká částka, pro kterou se jistě vyplatí dotáhnout do konce i zdánlivě „samozřejmé“ maličkosti, jako jsou tištěné nebo elektronické pozvánky, zveřejnění v tisku a v dalších médiích, veřejné poděkování sponzorovi. Knihovna pak má šanci pokračovat ve spolupráci se sponzorem i v dalších letech, pokud jsou obě strany se způsobem vzájemné komunikace spokojeny.

V letošním roce se jevila naše finanční situace ještě daleko méně příznivá než loni, zkusila jsem tedy oslovit opět eventuálního sponzora, který by nám obdobně jako Nadace Preciosa mohl poskytnout prostředky k získání další „skvělé databáze“, tentokrát zaměřené na klasickou hudbu, jazz a world music – **Naxos Music Library**. Nemusím zdůrazňovat, co předcházelo žádosti o finanční podporu: bezplatný zkušební přístup na 2 měsíce, zveřejnění o tomto přístupu na stránkách knihovny, na letáčích, plakátech, zaslání informace do tisku a na nově založeném profilu na Facebooku. Opět kladné ohlasy, dohoda o tom, že by bylo dobré databázi zakoupit. Zase stejná otázka – Kde vzít peníze? Cena databáze se pohybuje kolem 20 000,-Kč.

Tentokrát jsem se obrátila se zdvořilým dopisem na **Severočeskou vodárenskou společnost, a.s.**, o které jsem si myslela, že by nám mohla vyjít vstříc. Zdůraznila jsem potřebu zakoupení databáze pro hudební veřejnost, opět šlo o databázi, která v regionu nikde není, žádná jiná instituce ji nevlastní. První dopis jsem napsala 2. února 2010. Po celkem složité anabázi, kdy si ředitelé jednotlivých odborů předávali mou žádost z Liberce do Teplic a naopak, jednání dospělo k tomu, že žádost musela být kromě generálního ředitele akciové společnosti schválena ještě dozorčí radou a jejím předsedou. Po několika finálních mailech a telefonických dotazech byla žádost odsouhlasena a ihned jsme obdrželi od společnosti smlouvu k podpisu. Ta přišla 27. dubna 2010. Celé jednání kolem podpory KVK a nákupu databáze tedy trvalo 3 měsíce. A když k tomu připočítáme ještě počáteční fázi – tedy vytipování databáze, dotazy na její fungování v jiných knihovnách a umožnění bezplatného zkušebního přístupu, celková doba se ještě o měsíc prodlouží.

Nyní jsme ve fázi podepsání smlouvy. Jakmile bude částka poukázána na náš účet, objednáme plný přístup do databáze (včetně vzdáleného přístupu) a opět vykonáme nezbytné činnosti pro její zveřejnění. Naplánujeme veřejnou prezentaci s účastí médií, pozveme zástupce SVS, uveřejníme dle dohody její logo na webu, v některých tiskovinách knihovny a opět se o sponzoringu zmíníme v námi vydávaném čtvrtletníku Světlik, který je distribuován do všech knihoven Libereckého kraje.

Jsme velmi rádi, že se tímto způsobem daří získávat firmy, nadace či akciové společnosti k podpoře naší knihovny. Někdy je to jednodušší, jindy složitější, cesta k vzájemné spolupráci mnohdy komplikovaná a možná zdlouhavá. V těchto dvou úspěšných případech je však znát, že vůle k podpoře tu je. Naše snahy získávat peníze u sponzorů nemají vždy úspěch, jednali jsme s bankami i pojišťovnami, s některými velice dlouho a nakonec bezúspěšně. Třeba se v budoucnu situace zlepší, nesmíme ztrácet trpělivost. Vždy je potřeba myslet na to, proč to všechno děláme. Jde nám přece o spokojeného uživatele.

Knihovnu, kterou denně projde kolem 1500 návštěvníků přece stojí za to podpořit!